

כשרות מהלכתית

תשובות לתהיות הנשמעות בשיח הציבורי

1. למה צריך כשרות ממלכתית בישראל?

מדינת ישראל היא מדינה יהודית ולכן כשרות המזון הציבורית אינה רק אינטרס הצרכן הפרטי אלא ערך מהותי במדינה שמביע אמירה ערכית-לאומית: יש קשר רשמי וממוסד בין המדינה-הממלכה לבין התורה. זו הייתה תפיסתו של הרב קוק זצ"ל שלאורה הקים את הרבנות הראשית לישראל.

בדיוק את הנקודה הזו מנסים גורמים שונים הנאבקים ברבנות להחליש ולפרק ובכך להחזיר אותנו לדפוסי הגלות בה כל קהילה מבודדת ונאבקת באופן פרטי על היכולת לחיות חיים יהודיים כשרים. בנוסף לכל זה, רובו של עם ישראל רוצה לאכול כשר והכשרות הממלכתית מאפשרת לו זאת. עצם העובדה שישנה כשרות ממלכתית הביאה להישג העצום שכיום במדינת ישראל רוב מסחר האוכל הוא כשר.

2. למה שהרבנות לא תהפוך לרגולטור בתחום הכשרות? מה מועיל המונופול שלה?

אין שום מניעה לשינויים מבניים במערכת הכשרות והרבנות אכן בוחנת זאת כל הזמן, וכפי שנועשה לאחרונה ברבנות פ"ת שם אכן עברה ההשגחה לתפעול של חברה חיצונית -בניהול הרבנות. למעשה, רוב הרעיונות שארגון זה מדבר עליהם - כבר מיושמים בשטח. מאידך, יש הכרח קריטי שהרבנות הראשית תשמש כגוף-על המנהל ומפקח על המערכת הן מהבחינה העקרונית כדלעיל והן למען קביעת נהלי כשרות אחידים שימנעו מצב של 'איש הישר בעיניו' שיביא לפרצות הלכתיות וחדירת גופים שאינם מחויבים להלכה. מצער מאוד שבצהר בחרו להיות אלו שפורצים את הפרצה הזו.

3. הוכח שהפרטה זה תמיד דבר טוב ומייעל.

מעבר לאמור בתשובה הקודמת, הפרטת הכשרות באופן מוחלט תגרום להכשלת רבים ולמכירת נבלות וטריפות בארץ, אפילו הגופים הפרטיים העוסקים בכשרות שמעבר לכשרות הבסיסית, מודים שללא פיקוח הרבנות על כל מערך הכשרות לא היה ביכולתם להוסיף ולהדר. רק גוף מרכזי כמו הרבנות הראשית מסוגל לדאוג להפרשת תרומ"ע במרכזי השיווק הסיטונאים, למכור את החמץ של המדינה, לדאוג לכשרות בשר מיובא בהיקף של כ-80,000 טון בשנה(!) ועוד ועוד.

4. הרבנות של הרב קוק מתה.

הרבנות הראשית נשלטת היום בידי עסקנים חרדים לא ציוניים, שאינם רואים ברבנות הראשית קודש.

יש בדברים אלה לעז והוצאת שם רע. מאז ימי הרב קוק ועד ימינו הרבנים הראשיים פעלו ופועלים מתוך מסירות נפש עצומה להרמת קרן התורה ולשמירתה בישראל. האם הרבנות הראשית חפה מפוליטיקה ועסקנות? - לא, יש בה בעיות כבול מוסד ציבורי. אך האם רב הטוב על הטעון שיפור - בוודאי, לאין ערוך! הרבנים הראשיים והרבנות הראשית עוסקת כל העת בתחומים רבים ששומרים על היהדות במדינה ואין לשער את גודל הבעיות שהיו ללא הרבנות בארץ ובעולם, וזו פעילותה המרכזית ולא דברים צדדיים של עסקנות.

5. אז למה אנו שומעים כל הזמן דברים רעים על הרבנות בתקשורת?

זו נקודה חשובה. ישנם גופים וכוחות ששמו להם למטרה להשחיר את פניה של הרבנות הראשית בכל דרך, מתוך הבנה שהיא מהווה את מרכז הכובד בשמירה על צביונה היהודי של המדינה. הם פועלים בזירה החקיקתית, המשפטית ובעיקר התקשורתית והכל כדי להציר את צעדי הרבנות ולהוציא לה שם רע. הם לא בוחלים בשקרים, סילופים ועיוותים.

6. האם הרפורמות בכשרות לא ייקרו את השירות?

ראשית, יש להדגיש שכשרות היא דבר חשוב ומשמעותי שראוי וצריך לשלם עליו כסף, זה לא פחות חשוב מתשלומים אחרים כמו אישורי איכות של משרד הבריאות או אישורי בטיחות מבנים וכדומה. מעבר לזה, בעל העסק מרוויח מכשרות טובה ואיכותית בלקוחות רבים שעניין זה חשוב להם (80% מתושבי המדינה).

ואחרי הכל, השירות לא אמור להתייקר אלא בעיקר להתייעל ולשמור על זכויות המשגיחים ועל רמת השגחה טובה ומוקפדת. גופים פרטיים תורמים בעיקר להפחתת איכות הכשרות ולא להוזלת מחירה. כבר כיום, עלות הכשרות ברבנות רעננה למשל, זולה יותר מהמחיר שמציע ארגון צהר.

7. הבד"צים הרבים הקיימים גם מפריים פעמים את החוק, ואין עליהם שום אכיפה, אז מה שונה בגוף החדש?

לשם הדיוק, אין זה נכון שהבד"צים מפריים את החוק כיוון שהם נותנים כשרות נוספת במקום שכבר יש בו כשרות מטעם הרבנות. כלומר זו לא אלטרנטיבה לרבנות - כפי שנועשה ע"י 'השגחה פרטית' של צהר - אלא תוספת כשרות. זהו הבדל מהותי מאוד, כיוון שבסוף הכשרות היא תחת פיקוחה של הרבנות.

עם זאת, הבד"צים נוסדו ע"י אנשים שתפיסתם אינה באמונה במדינה ובחשיבות הרבנות הראשית, אך מאנשים השייכים לתפיסת הרב קוק בוודאי מצופה לחזק תפיסה זו ולא להיפך.

8. האם לא כשלו כל הניסיונות לשנות את הרבנות הראשית ומערכת הכשרות שלה מבפנים?

ההיפך הוא הנכון. הרבנות נמצאת בלמידה מתמדת וכולם מודים שהכשרות הולכת ומתייעלת ורק בתקופה האחרונה נעשו כמה וכמה צעדים משמעותיים. ובכלל, איפה שמענו שכשיש בעיה מסוימת בגוף ציבורי פותחים במקומו גוף חלופי? כך מתקנים ומשפרים? מישהו מעלה על דעתו להחליף את הצבא או המשטרה לאור בעיותיה? אנו מלאי אמון בתיקון מערכת היכן שנדרש, וזה מה שמצופה מאתנו כציבור מאמין ואידיאליסטי. תוספת תקנים וחוקים חזקים יסייעו מאוד לביצוע המערכת ועל זה בדיוק עובדים ברבנות.